

ΛΕΟΝΤΙΟΣ ΚΩΣΤΡΙΚΚΗΣ:
Αν εφαρμοστούν σωστά τα μέτρα αναμένω σε τρεις βδομάδες να έχουμε 96% μείωση των νέων κρουσμάτων

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην Αντιγόνη Σολομωνίδου-Δρουσιώτου
 anti@phileleftheros.com

Μένουμε σπίτι και μακριά από κοινωνικές συναναστροφές

Συλλογική προσπάθεια και προσωπική κοινωνική ευθύνη. Μένουμε σπίτι και μένουμε μακριά από κοινωνικές συναναστροφές. Απλές αλλά σωτηριές συμβουλές προς όλους από τον Δρα Λεόντιο Κωστρίκκη, ακαδημαϊκό καθηγητή στο Τμήμα Βιολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου, τακτικό μέλος της κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, ο οποίος μετέχει στην Επιτροπή ειδικών που συστάθηκε για να συμβουλευτεί τον υπουργό Υγείας για το κορωνοϊό. Τονίζει στον «Φ» ότι είναι άκρως απαραίτητα τα μέτρα που λήφθηκαν και τα οποία τονίζει πως πρέπει να τηρούνται από όλους με ελπίδα για να ξεπεράσουμε την πανδημία. Δεν σηκώνει να είμαστε ασυνεπείς, επισημνύει, και προσθέτει πως συλλογική είναι η προσπάθεια και προσωπική κοινωνική ευθύνη, να τηρούμε τα μέτρα που ανακοινώνει η Κυβέρνηση. Και σημειώνει πως η Κύπρος αυτή τη στιγμή είναι πιο μπροστά από Ιταλία και Ελλάδα.

Όταν σταματήσεις τις συγκεντρώσεις των ανθρώπων τότε δεν θα μπορεί να μεταδοθεί από άτομο σε άτομο, διότι θα είναι σε απομόνωση

-Πώς βλέπετε τα μέτρα που λήφθηκαν αυτή τη βδομάδα;

-Είμαι φοβερά υπέρ αυτών των δραστηριοτήτων, είναι ακριβώς αυτά που χρειαζόμαστε για να έχουμε μια σημαντική ελπίδα να σταματήσουμε τις αλυσίδες δι-

-Όπως τα λέτε σε 3 βδομάδες η Κύπρος θα είναι καθαρή;

-Αν εφαρμοστούν σωστά τα μέτρα αναμένω σε τρεις βδομάδες να έχουμε 96% μείωση των νέων κρουσμάτων.

-Πότε θα δούμε τα πρώτα αποτελέσματα των μέτρων;

-Θα το ανάμενα σε δύο βδομάδες.

-Προς το παρόν αυξάνονται καθημερινά, ίσως θρηνησουμε και θανάτους.

-Τώρα δεν θα ανάμενα άμεσα να μειωθούν, διότι μέχρι πρόσφατα υπήρχαν άτομα έξω που μόλυναν τους άλλους.

-Συμμετέχετε στην Επιτροπή ειδικών που συστάθηκε για να συμβουλευτεί τον υπουργό Υγείας για το κορωνοϊό;

-Ναι, είμαστε σύμβουλοι του υπουργού Υγείας, ο οποίος συμβουλεύει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ειδοποιήθηκα πριν 15 μέρες. Είναι μια πολυσύνθετη Επιτροπή με κλινικούς λοιμωξιολόγους, μοριακούς ιστολόγους όπως εμένα, επιδημιολόγους, παιδιατρους, καλύπτει όλες τις πτυχές. Είμαστε όλοι σε συνεχή ηλεκτρονική επικοινωνία και είναι σχεδόν full time job (εργασία πλήρους απασχόλησης).

-Υπάρχει ομοφωνία;

-Δεν υπάρχει ομοφωνία, αλλά οι πιο έμπειροι ακαδημαϊκοί όπως είμαι κι εγώ, συμφωνούμε με τα μέτρα που εξήγγειλε η Κυβέρνηση. Βλέπω ότι επιδημιολογικά αυτά τα μέτρα, το social distancing, εφαρμόστηκε όταν το μοντέλο της άμσης εύρεσης και απομόνωσης πλέον είναι προς το τέλος του.

-Υπήρχε ως επιλογή και η στάση που τηρεί το Ηνωμένο Βασίλειο;

-Η στάση που τηρεί το Ηνωμένο Βασίλειο κατά την ταπεινή μου άποψη είναι καταστροφικότερη για το λαό. Η φιλοσοφία του Μπόρις Τζόνσον αυτή τη στιγμή είναι ότι αφού δεν μπορούμε να ελέγξουν την επιδημία, ας την αφήσουν να μολύνει όσους περισσότερους γίνεται. Ορισμένοι θα πεθάνουν και αυτοί που θα επιβιώσουν θα έχουν ένα φυσικό εμβολιασμό έτσι θα προστατεύονται από μελλοντικές επιδημίες. Το πρόβλημα εδώ είναι ότι εμβολιάζει

«Είμαι φοβερά υπέρ αυτών των δραστηριοτήτων. Είναι ακριβώς αυτά που χρειαζόμαστε για να έχουμε μια σημαντική ελπίδα να σταματήσουμε τις αλυσίδες διάδοσης του ιού στην Κύπρο»

-Εξάγεται και στις άλλες χώρες...
 -Το πρόβλημα με αυτή την ασθένεια είναι ότι για να προστατευτεί, θα πρέπει να σε προστατεύσει και αυτός που είναι δίπλα σου. Οι χώρες με ανοικτά σύνορα είναι συγκοινωνούντα δοχεία. Το κλείσιμο των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διάστημα 30 ημερών, προκειμένου να αναχαιτιστεί η εξάπλωση κορωνοϊού, που αποφάσισαν οι ηγέτες των χωρών μελών την Τρίτη, θα βοηθήσει αισθητά. Η Κύπρος αυτή τη στιγμή είναι πιο μπροστά από Ιταλία και Ελλάδα.

-Βέβαια μπορεί να εκλείψει οι καφετέριες κ.λπ. αλλά ο κόσμος ηγναινει σε πάρκα και παραλίες παρέα, οι υπεραγορές μπορεί να μετρούν πόσοι μπαινούν αλλά συνωστίζονται

-Μπροστά στα καθαριστικά, βασικά δεν τηρούνται οι κανονισμοί.

-Λέμε ότι δεν πρέπει να υπάρχει περισσότερη πυκνότητα από ένα άτομο κάθε 8 τετραγωνικά μέτρα, άρα η απόσταση των ανθρώπων πρέπει να είναι 1,5 - 2 μέτρα, άρα δεν πρέπει να υπάρχει αυτό το φαινόμενο.

-Γίνεται μάχη για τα απολυμαντικά, ποια θεωρείτε ότι είναι η καλύτερη μέθοδος απολύμανσης;

-Το αλκοόλ είναι το πιο σημαντικό και γενικά τα αλκοολούχα διαλυτά.

-Πόσο βοηθά το να φορούμε γάντια;

-Εξαρτάται τι λειτουργία κάνει. Όταν θα πάει κάποιος στην υπεραγορά είναι πολύ σοφό να φορεί γάντια και μάσκα. Δεν θα ήθελα να αγγίξει για παράδειγμα το ψωμί με τα χέρια του.

-Όσοι παρουσιάζουν συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19 πρέπει ή δεν πρέπει να παίρνουν αντιφλεγμονώδη σκευάσματα ή κορτιζόνη;

-Υπάρχουν μερικά δημοσιευμένες μελέτες που δείχνουν ότι φάρμακα αυτού του είδους δημιουργούν επιπλοκές παρά ωφέλεια στον ασθενή με συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19. Επομένως οι ασθενείς δεν πρέπει να παίρνουν αντιφλεγμονώδη σκευάσματα ή κορτιζόνη.

-Μεταλλάσσει ο ιός, γιατί στην Ιταλία υπάρχουν πολύ περισσότεροι θάνατοι;

-Έχει δημοσιευτεί από έγκριτο επιστημονικό περιοδικό ότι υπάρχουν δύο στελέχη του ιού, το ένα ονομάζεται S και το άλλο L. Το S είναι το ήπιο και το L είναι το πιο επιθετικό. Αυτά τα δύο έχουν εμφανιστεί στην Κίνα, το επιθετικό L εμφανίστηκε πρώτο αλλά στο τέλος επιβίωσε ο γονότυπος S. Αν μπορώ να τα παρομοιάσω με αθλητές στίβου, ο L είναι αθλητής των 100 μέτρων ενώ ο S είναι αθλητής των μαραθώνιου. Φαίνεται ότι αυτή τη στιγμή επικρατεί εκτός Κίνας το ήπιο S. Αν κοιτάξει κανείς τους θανάτους της Ιταλίας εκεί η θνησιμότητα είναι 5% αντί 3,2%. Μια εύκολη εξήγηση αυτού του φαινομένου είναι ότι οι Ιταλοί δεν έχουν καταφέρει να εξιχνιάσουν ακόμα όλα τα κρούσματα, γι' αυτό δεν είναι σωστό το ποσοστό θνησιμότητας.

-Αληθεύει ότι σε κάθε γνωστή περίπτωση κο-

Πρέπει να έχουμε αυτοαπομόνωση και στο σπίτι

-Γι' αυτό μιλούμε για συλλογική προσπάθεια;
 -Ναι, πρέπει όλοι μας να προσπαθήσουμε. Επειδή αυτός ο ιός μεταδίδεται με αυτό τον συγκεκριμένο τρόπο, όλοι πρέπει να εφαρμόζουμε ελαστικά αυτά τα μέτρα. Δηλαδή εκλείψαν τις καφετέριες, μπαρ, εστιατόρια για να μην υπάρχει πυκνή συνάντηση ατόμων, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να καλούμε στο σπίτι 10 άτομα για φαί ή 8 φίλους για καφέ.

Πρέπει να έχουμε αυτοαπομόνωση και στο σπίτι. Επίσης, πρέπει να προστατεύουμε τους ηλικιωμένους, το κοινωνικό φαινόμενο που παρατηρείται στην Κύπρο οι παππούδες και γιαγιάδες να προσέχουν τα εγγόνια είναι κακό αυτή την στιγμή, διότι τα παιδιά μπορεί να μολυνθούν, να έχουν εξαιρετικά ήπια ασθένεια ή να μην το καταλάβουν καν, αλλά να τη μεταδίδουν στους ηλικιωμένους που είναι ομάδες υψηλού κινδύνου. Εκεί η θνησιμότητα δεν είναι 3% αλλά 18%. Επομένως όλοι πρέπει να αυτοαπομονωθούμε, να μην βρισκόμαστε σε συναντήσεις ανθρώπων.

-ρωνοϊού αντιστοιχούν τουλάχιστον πέντε έως δέκα άλλες που ακόμη δεν έχουν ανιχνευθεί;

-Αυτοί είναι υπολογισμοί από την SARS-CoV-2 λοιμώση στη Ιταλία. Πιστεύω ότι στην Κύπρο οι αντίστοιχοι αριθμοί είναι πολύ χαμηλότεροι.

-Είναι η κορύφωση αυτό που ζούμε στην Κύπρο;

-Νομίζω όχι ακόμα, έχουμε ακόμη μεγάλο ανήφορο. Αν δεν λαμβάνουμε αυτά τα μέτρα θα ήταν δραματική η κατάσταση διότι οι αλυσίδες μόλυνσης μεγάλωνουν συνεχώς. Γνωρίζουμε ότι ένας ασθενής μεταφέρει τον ιό σε 2-3 άτομα. Άρα υπάρχει μια επιθετική άνοδος, είμαστε σε αυτή τη φάση της εκθετικής άνοδου. Αυτό θα σταματήσει με τα μέτρα που λήφθηκαν.

-Όταν έχουμε κάποιο άτομο στην οικογένεια που είναι σε αυτοπεριορισμό;

-Αυτό το άτομο πρέπει να είναι μόνο σε ένα δωμάτιο, να τρώει μόνο, να χρησιμοποιεί αν είναι δυνατόν δικό του αποχωρητήριο. Αν δεν υπάρχει άτομο σε αυτοαπομόνωση μέσα στο σπίτι, θα πρέπει και πάλι να έχουμε μια γενική έγνοια μέσα στην οικογένειά μας, χωρίς πανικό.

-Τι δείχνει το ότι συζητούσαμε για μέρες να μην έλθουν για τις διακοπές του Πάσχα οι φοιτητές μας;

-Διατελέσαμε όλοι φοιτητές, εγώ σπούδαζα στην Αμερική έκανα 2-3 χρόνια να έλθω Κύπρο και δεν έπαθα απολύτως τίποτε. Τι θα πάθουν αν δεν έλθουν το Πάσχα; Πρέπει να έχουμε δημιουργικότητα. Πρέπει και οι γονείς να τους προτρέπουν να μην έλθουν. Ο υπουργός Υγείας το είπε ξεκάθαρα κατά την άποψή μου, ότι τα μέτρα είναι αποτρεπτικά και πολύ σωστά.

-Ξεπεράσαμε τα όρια μας και αναγκάζομαστε να κάνουμε δραματική έκκληση στην ιατρική κοινότητα να ανταποκριθεί στο κάλεσμα του υπουργού Υγείας για να στελεχωθούν τα Κέντρα Γρίπης;

-Δεν πιστεύω ότι τα έχουμε ξεπεράσει ακόμα. Η έκκληση του υπουργού Υγείας έχει προληπτικό ρόλο στα πλαίσια προετοιμασιών για πιθανά μελλοντικά σεναρία.

Η επιδημία θα διαρκέσει μήνες

-Τι γνωρίζουμε μέχρι τώρα για την ασθένεια και τον ιό;

-Αυτή είναι μια νέα ασθένεια που προκαλείται από νέο ιό για τα οποία δεν έχουμε εμβόλιο ούτε φάρμακα. Μπορεί να έχει συμπτώματα γρίπης αλλά δεν είναι, είναι ένας νέος ιός, ο οποίος είναι συγγενικός γενετικά με τον ιό της επιδημίας του SARS το 2001.

-Αληθεύει ότι υπάρχει πειραματικό αντι-ικό φάρμακο για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού;

-Υπάρχουν δύο φάρμακα, το ένα είναι το πανάρχαιο φάρμακο που χρησιμοποιείται για την ελονοσία, ονομάζεται χλωροκινόνη, είναι ένα πολύ φτηνό μόριο το οποίο οι Κορεάτες το χρησιμοποίησαν για τον κορωνοϊό με φοβερά καλά κλινικά αποτελέσματα. Γι' αυτό η θνησιμότητα στην Κορέα ήταν πάρα πολύ χαμηλή, έχει να κάνει με τη θεραπευτική αγωγή που χρησιμοποίησαν οι Κορεάτες ιατροί. Υπάρχει και ένα άλλο φάρμακο το Kaletra το οποίο δίνεται στους ασθενείς με HIV. Αυτό είναι σε πατέντα γι' αυτό είναι ακριβό και από κλινικές δοκιμές φαίνεται να λειτουργεί καλά για τον κορωνοϊό.

-Αφού υπάρχουν στην αγορά γιατί δεν τα χρησιμοποιούμε;

-Διότι χρειάζονται ειδικά κλινικά πρωτόκολλα ώστε οι γιατροί να ξέρουν πώς θα τα χρησιμοποιήσουν στην ασθένεια αυτή.

-Πότε περιμένουμε να εμφανιστούν;

-Νομίζω σε 1-2 μήνες θα εμφανιστούν αυτά τα πρωτόκολλα. Σίγουρα αντι-ικά φάρμακα θα είναι πολύ πιο γρήγορα από

το εμβόλιο.
-Έχει βρεθεί η πατέντα του εμβολίου σε ένα Κέντρο στη Γερμανία;
 -Στην κούρσα του εμβολίου οι δύο πρώτοι είναι μια γερμανική ομάδα και στην Αμερική το Εθνικό Κέντρο Υγείας NIH. Βρισκονται και οι δύο στη φάση ένα των κλινικών δοκιμών όπου δοκιμάζεται σε υγιή άτομα με μικρό αριθμό. Μετά έχουμε τη φάση 2 σε μεγαλύτερο αριθμό και τέλος τη φάση 3 που καθορίζει πόσο καλό είναι το εμβόλιο. Στη φάση 3 πρέπει να γίνει εμβολιασμός σε χίλια άτομα με το εμβόλιο και χίλια με ψεύτικο εμβόλιο, χωρίς να ξέρει κανείς ποιος είναι με ποιο, για να

μην μπορεί να επηρεάσει τα αποτελέσματα. Μετά από μια χρονική περίοδο 6-12 μήνες βλέπεις την προστασία που είχε το εμβόλιο στους ασθενείς. Η κλινική μελέτη είναι επιδημιολογική, γι' αυτό χρειάζεται χρόνος.

-Δεν μπορεί ο χρόνος να μειωθεί;

-Νομίζω ότι θα μειωθεί ο χρόνος όσο είναι το δυνατόν ώστε να υπάρχει η στατιστική διαφορά της προστασίας. Η δική μου εντύπωση είναι ότι θα δοκιμασθεί για περίοδο 6 μηνών.

-Ως πανεπιστημιακός μαζεύετε για έρευνα υλικό από τις εμπειρίες της κάθε χώρας;

ΑΝ ΔΕΝ ΕΛΕΓΞΟΥΜΕ ΤΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΒΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΕΡΦΙΟΥ

-Γι' αυτό το υπουργείο Υγείας εκτιμά ότι το 60% των πολιτών θα νοσήσει;

-Υπάρχει μια κατηγορία ατόμων από τους οποίους, ο ιός δεν φεύγει ποτέ, επομένως δεν ξέρουμε ακόμα πώς αυτό θα εξελιχθεί σε μεγάλους αριθμούς. Αν μπορεί κάποτε να αναχωρηθεί και να έχουμε ενδημικές επιδημίες.

-Άρα δεν θα περάσει;

-Δεν αναμένω αυτή την επιδημία να διαρκέσει χρόνια, αλλά μήνες. Αυτή η επιδημία θα τείνει να μειωθεί δραματικά προς το τέλος της άνοιξης. Τέλος Μαΐου και αρχές Ιουνίου θα έχουμε τα τελευταία κρούσματα διεθνώς. Μπορεί να έχω άδικο. Δεν είμαι σίγουρος αν θα χρειαστεί να είμαστε σε απομόνωση μέχρι τότε, αλλά έχουν τεράστια σημασία τα αποτελέσματα του ερχόμενου μήνα, να δούμε πόσο θα μπορούμε να τον ελέγξουμε. Η επιδίωξη μας είναι να εξαφανίσουμε τον ιό από την Κύπρο.

-Αν τα αποτελέσματα δεν είναι τα αναμενόμενα;

-Τότε θα προχωρήσουμε σε πιο αυστηρά μέτρα, στον κατ' οίκον περιορισμό (κέρφιο). Αν δεν έχουμε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, σημαίνει ότι αυτά τα μέτρα δεν λειτουργήσαν σωστά, τότε πιθανότατα τη λοιμώξη θα τη διακινούμε με τον κακό τρόπο. Το επόμενο βήμα που θα κάνουμε θα είναι το κέρφιο όπως έχει η Ιταλία. Θα απαγορευτεί να κινηθεί οποιοσδήποτε μετά τις 5 το απόγευμα. Έτσι θα σιγουρευτούμε ότι πάει ο καθένας σπίτι του.

-Ποιο το μήνυμά σας στους πολίτες;

-Η επιτυχία αυτών των μέτρων είναι η συλλογική προσπάθεια. Όλοι πρέπει να βοηθήσουμε. Δεν σηκώνει να είμαστε ασυνεπείς. Συλλογική προσπάθεια και προσωπική κοινωνική ευθύνη! Μένουμε σπίτι και μένουμε μακριά από κοινωνικές συναναστροφές!

